

Merhabalar, sevgili okur,

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi'nin Mart 2021 sayısı ile karşınızda bulunmaktan mutluluk duymaktayız. Bahar kokusunu getiren Mart ayı bir yıldan fazla süren ve her topluluğu, her bireyi etkileyen pandeminin gevşemesiyle, hayatın eski düzeyine döneceği umudunu arttırdı. Eski düzene dönmek demek tabii biraz tartışılır, çünkü bu geçirdiğimiz süreç içinde karantinalar, iş yerlerinin kapatılması, insanların ücretsiz izne ayrılmaları, işten çıkarılmaları gibi pek çok üzücü gelişmeler yaşandı, virüsten ne kadar insan sıhhatını, hatta hayatını kaybetti. Bu zorlu sürecin sonunda çıkarılan ve daha çıkarılacak ders ve kazanımlar, en evvel sağlığın, doğanın ve özgürlüğün insan için mal mülkten, paradan kıymetli olduğunu, sevdiklerimizin değerini bizlere açık bir şekilde öğretti.

Dünyamızın çok küçük ve zayıf olduğunu anlamış, çağımızın pek ileri sayılan tıbbının ve doktorların ilk dönemde bu virüse karşı çaresiz kaldığını da görmüş olduk. Pandemi, insan hayatını bir yönden çok kötü etkilerken, diğer yönden de halkın büyüğünü küçüğünü, akıllı telefonlarla birlikte artık günün her anında yanımızda olmasına alıştığımız internete sıkı bir şekilde bağladı: okul ve üniversite yaşındakiler uzaktan eğitim görürken, büyükler HES kodundan başlayıp, e-devlet aracılığı ile birçok işini evinden görmeyi tecrübe etti, artık toplumun her kademesindeki insanlar interneti aktif şekilde kullanmaya alıştı. İnternet, her türlü bilgiye ulaşmada, gündelik hayatta aklımıza takılan herhangi bir şeyi sormakta oldukça kolaylık sağlıyor, günler boyu alışveriş merkezlerini gezmeye alışanlar bile, artık sanal magazadan para harcıyor, kitaplar internette okunuyor, filmler internette izleniyor, sevgililer sosyal medyadan dertleşiyor. Pandemi döneminde insanlık yeni bir program Zoom'la yakından tanıştı, okullarda ve üniversitelerde dersler, akademik konferans ve sempozyumlar genelde hep Zoom üzerinden gerçekleşmiş oldu. Elbette, sanal ortamda yapılan toplantılar gerçek hayatta organize edilenler kadar canlı ve tatmin edici olmasa bile, en azında akademisyenlerin bilim ve bilgi paylaşımını destekliyor, ilmi araştırmaların sürdürülmesini sağlıyor. Ama birçok kütüphanelerin, arşivlerin hala kapalı olması da akademik çalışmaların yavaşlamasına neden oluyor. Pandemi ve karantinaların doğurduğu kapanmalar insanların sanal dünya ile fiziksel dünya rollerinin karıştırılmasına, sosyal etkileşimlerinin azalmasına ve sosyokültürel sapmalara sebep oldu. Sosyal etkileşimde internet ortamını tercih eden aşırı internet kullanımına sahip bireyler, gerçek sosyal çevrelerinde izolasyona maruz kaldı. Evinde okul öğrencisi olan

anne babalar, saatlerce ders için bilgisayar başında kalan çocuklarında yeme ve içme alışkanlıklarında değişme, uyku düzensizliği, oturma ve duruş bozuklukları gibi pek çok fiziksel ve sosyal değişiklikler yaşandığını fark etti. Toplumun önemli bir kısmı, ayrıca genç kuşak, serbest zamanlarını dışarıda gezmek, temiz hava alıp beyni dinlendirmek, spor yapmak yerine sanal ortamda dolaşma, kontrolsüz arkadaş bulma gibi, interneti zamanı boşa harcama yeri olarak kullanmaya başladı. Sözün özü, artık eski hayat tarzımıza tam olarak dönüş olamayacağı açıktır, yaşadığımız dönemi de artık 'pandemiden önce' ve 'pandemiden sonra' diye ikiye bölüp değerlendireceğimiz bekleniyor. Hale bu 'pandemiden sonraki' döneme bir an önce sağ salim bir gelelim de, aldığımız ders, kazanım ve kayıplarımızı iyice bir analiz ederiz.

Değerli dostlar, kayıplarımız derken tüm insan kayıplarına çok üzülüyoruz ama; bilhassa alimlerin kayıpları bizleri öyle çaresiz bırakıyor ki yaşadığımız hissi anlatmaya kelimeler yetmiyor. Bu süreçte iki önemli alimimiz olan ve dergimiz ilmi kurullarında yer alan Nevzat Gündoğ ve Dilaver Azimli'yi kaybetmenin de acısını yüreğimizde hissediyoruz. Her fırsatta bizleri fikirleri ile aydınlatan bu kıymetli insanların aziz hatıraları yüreklerimizde daima canlı kalacaktır.

Kıymetli okurlar, yaşadığımız bu zor süreçte üzerine adığı bilimsel sorumluluğa bağlı olarak yeni sayısını sizlere sunma gruru yaşayan dergimiz, farklı ülkelerden birçok çalışmayı yine bir araya getirmiştir. Bu bağlamda büyük zahmetler çekerek araştırmalarını tamamlayan yazarlarımızı; çalışmalara ilmi hüviyet kazandıran değerli hakemlerimizi saygı ve minnetle selamlıyorum.

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisinin yeni sayısı kutlu, okuru bol olsun. Sağlıklı ve güzel günlerde görüşmek umuduyla....

Prof. Dr. Alfina Sibgatullina
Rusya Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Moskova